BLY VEILIG AANLYN

Phishing-waarskuwingstekens-kontrolelys

Naam _____ **Besigheid** _____ **Datum** _____

Aan die einde het jy
'n Veilige manier om elke besigheidsrekening oop te maak sonder om skakels te gebruik, en 'n kontrole vir waarskuwingstekens in enige boodskap.

Phishing is 'n vals e-pos, SMS of WhatsApp-boodskap wat jou probeer kry om op 'n skakel te klik, 'n lêer oop te maak of 'n wagwoord of kode te deel. Die veiligste gewoonte: meld nooit aan via 'n skakel in 'n boodskap nie.

1. Stel veilige maniere op om aan te meld

Kies vir elke rekening 'n veilige manier om dit oop te maak: die amptelike app, 'n gestoorde boekmerk, of om die adres self in te tik. Stel dit op, en merk dan af.

Rekening	My veilige manier om dit oop te maak	Opgestel (merk af)
bv. Besigheidsbank	Amptelike bankapp op my foon	Ja
bv. SARS eFiling	Boekmerk op my skootrekenaar gestoor	Ja
E-pos		

2. Kontroleer 'n boodskap voordat jy klik

As jy selfs een blokkie afmerk, moenie die skakel gebruik nie. Maak die rekening oop op jou veilige manier uit afdeling 1.

- **KONTROLELYS**

Waarskuwingstekens

- [ ] Ek het nie hierdie boodskap verwag nie
- [ ] Dit sê "dringend", "vandag" of "jou rekening sal gesluit word"
- [ ] Dit bied 'n terugbetaling, prys of belastinggeld aan waarvoor ek nie gevra het nie
- [ ] Die sender se e-posadres of nommer is nie die een wat ek gestoor het nie (kyk vir klein veranderinge, bv. een ekstra letter)
- [ ] Die skakel se adres is nie die regte webwerf nie (bv. 'n vreemde naam in plaas van jou bank se gewone adres)
- [ ] Die spelling of skryfstyl verskil van regte boodskappe van hulle
- [ ] Dit het 'n aanhegsel waarvoor ek nie gevra het nie
- [ ] Dit vra vir 'n wagwoord, OTP of kaartbesonderhede
- [ ] Dit vra my om dit geheim te hou

Hierdie hulpbron is slegs vir opvoedkundige doeleindes. Dit is nie belasting-, regs- of finansiële advies nie. Reëls en vereistes kan verskil volgens besigheidstipe en ligging. Raadpleeg die toepaslike owerheid of 'n gekwalifiseerde adviseur vir jou situasie.

Onthou

1. Swendelaars kopieer logo's. 'n Logo bewys niks nie.
2. Regte besonderhede (jou naam, 'n regte bestelling) bewys nie dat die boodskap eg is nie.

3. As jy reeds geklik het

- **STAP VIR STAP**

1. Stop. Moenie nog iets intik nie.
2. As 'n lêer besig is om af te laai of te installeer, skakel Wi-Fi en mobiele data af.
3. Op 'n foon of rekenaar wat jy vertrou, maak daardie rekening oop op jou veilige manier uit afdeling 1 en verander die wagwoord. As jy dit op die vals bladsy ingetik het, verander dit ook op elke rekening wat dieselfde wagwoord gebruik.
4. Werk deur die Bedrog-reaksie-kontrolelys.

Deel die gewoonte

Wat ek gaan doen	Wys afdelings 2 en 3 vir almal wat besigheidsboodskappe lees (bv. die persoon wat kliënte se e-posse beantwoord)
Wie	
Teen wanneer	

Hierdie hulpbron is slegs vir opvoedkundige doeleindes. Dit is nie belasting-, regs- of finansiële advies nie. Reëls en vereistes kan verskil volgens besigheidstipe en ligging. Raadpleeg die toepaslike owerheid of 'n gekwalifiseerde adviseur vir jou situasie.